

WSPÓŁCZESNA FARMAKOTERAPIA UZALEŻNIENIA OD NIKOTYNY

Wojciech Kostowski

Zakład Farmakologii i Fizjologii Układu Nerwowego
Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
Zakład Farmakologii Akademii Medycznej w Warszawie

RECENT ADVANCES IN PHARMACOTHERAPY OF NICOTINE DEPENDENCE

ABSTRACT – Nicotine dependence is due mainly to interaction of nicotine with the dopaminergic system, exerted through specific neuronal receptors (nicotinic receptors). At present, the most important drug in pharmacological treatment of nicotine dependence seems to be amfebutamone (bupropion). It is a weak antidepressive agent of relatively high specificity towards dopamine neurotransmission. The mechanism of its action has not been fully elucidated. It is probably linked to its effects on the brain reward system. Other antidepressive drugs, as well as clonidine and some anxiolytic agents, may also be of some importance in nicotine dependence treatment. There have been attempts to apply combined therapies, incorporating non-nicotinic drugs and nicotine administration (mainly in the form of skin adhesives).

Key words: nicotine dependence, pharmacotherapy, amfebutamone.

WSTĘP

Dopiero w latach 80. XX wieku (US Surgeon General Report, 1988) chroniczne i nadmierne palenie tytoniu uznane zostało jako jedna z form uzależnienia. Pierwsze próby pomocy farmakologicznej w wysiłkach mających na celu odzwyczajenie od palenia rozpoczęto w latach 30. Przeprowadzono wówczas dość udane, chociaż niekontrolowane, próby z lobeliną, alkaloidem o działaniu zbliżonym do nikotyny (patrz 5, 9, 23). Lobelinę można uznać, w pewnym stopniu, za substrat nikotyny, a proponowaną wówczas terapię jako leczenie substytucyjne, rozwijane i obecnie, lecz w nieco odmiennej formie (patrz dalej). Dalsze, rozszerzone badania nie wykazały przewagi lobeliny nad placebo, podobny los spotkał inne próby – w tym z meprobramem, glikokortykosteroidami i, co wydaje się obecnie dość kuriozalne, z efedryną i d-amfetaminą.

Substytucyjna strategia leczenia przyniosła pewne (jakkolwiek ograniczone) rezultaty w leczeniu uzależnienia opiatowego przy pomocy metadonu, agonisty receptorów opioidowych. Korzyść, jaką przynosi tego rodzaju leczenie, polega głównie na zamianie niebezpiecznego, niekontrolowanego przyjmowania morfiny czy heroiny na